

Õiguskantsler

Riho Kuppert
Keskkonnaamet
info@keskkonnaamet.ee

Teie 05.06.2019 nr 1-18/19/8833-2

Meie 02.07.2019 nr 7-4/190626/1903381

Kaasikaru salvkaevu reostus

Austatud peadirektor

Olete teadlik, et Kaasikaru talu salvkaev, mis asub keset suuri põlde, on saastatud nitraatidega ning kaevuvesi on joogiks kõlbmatu. Seetõttu peavad talu elanikud tooma enda joogivee kuskilt mujalt. Nitraate kasutatakse põllumajanduses väetisena, kuid nitraadid võivad sattuda kaevu ka muul põhjusel.¹

Kaasikaru talu elanikud on paari aasta vältel pöördunud nii Keskkonnaameti, Keskkonnainspektsiooni kui ka kohaliku omavalitsuse poole, kuid nende mure joogivee kvaliteedi pärast on endiselt lahendamata. Siiani ei ole õiguskantslerile teadaolevalt selge, mis on reostuse põhjuseks ning kes ja kuidas on reostuse põhjustanud. Inimeste mure lahendamata jätmine, kui selle lahendamine on riigi ülesanne, on vastuolus hea halduse tavaga.

Keskkonnavastutuse seadus (KeVS) reguleerib keskkonnale tekitatava kahju vältimist ja heastamist, lähtudes põhimõttest, et saastaja maksab (KeVS § 1 lg 1). Seadust on võimalik teatud juhtudel kohaldada ka hajureostusest põhjustatud keskkonnakahju või keskkonnakahju ohu suhtes (KeVS § 1 lg 3).

Keskkonnakahjuks peab seadus muu hulgas olulist ebasoodsat mõju veele. Olulist ebasoodsat mõju veele tuleb hinnata eri aspektidest lähtudes (KeVS § 2 lg 4). Muu hulgas on asjakohane välja selgitada, kas vees ületatakse veeseaduse § 26⁵ lõigete 10 ja 11 alusel kehtestatud keskkonna kvaliteedi piirväärtust või § 26⁸ lõike 2 alusel kehtestatud piirarvu (KeVS § 2 lg 4 p 3). Nitraatide piirväärtuseks VeeS § 26⁸ lg 2 alusel on kehtestatud 50 mg/l.

KeVS § 2 lg 4 p 5 kohaselt saab olulist ebasoodsat mõju jaatada ka juhul, kui joogivee allikana kasutatava vee seisundit halvendatakse nii, et muutub VeeS § 13 lg 4 alusel kehtestatud joogivee kvaliteediklass. Kuigi VeeS § 13 lg 4 alusel kehtestatud kvaliteediklassid on suunatud muu hulgas joogivee tootjale, tasub KeVS mõtet silmas pidades kaaluda, kas kitsendav tõlgendamine on KeVS kohaldamisel asjakohane või tuleks sätet kohaldada ka isiklikuks tarbimiseks kasutatavale veele,

---

¹ K.Siilak. Keemilised riskitegurid (B, nitraadid, Pb, Ni, Fe, sulfaadid) vees, nende päritolu, mõju tervisele. Kursusetöö keskkonnatervishoiu (lühendatult). Tartu Ülikooli arstiteaduskonna keskkonna- ja töötervishoiu õppetool. https://www.terviseamet.ee/sites/default/files/content-editor/vanaveeb/Kasulikku/Keskkonnatervis/Keemilised_riskitegurid_vees_siilak.pdf

nt kaevuveele. [Seletuskirjas](#) selgitatakse KeVS § 2 lg 4 p 5 eesmärki järgmiselt: „Vesi, mida kasutatakse või kavatakse kasutada joogivee võtmiseks, peab vastama erinõuetele ja sellise vee veeseaduse § 13 lõike 4 alusel kehtestatud kvaliteedinõuete ületamine tuleb lugeda veele tekitatud kahjuks (mõjuks, mis tuleb kohe lõpetada ja algne olukord taastada), sõltumata sellest, kas põhjaveekogumi kui terviku seisund sellest halveneb või mitte.“ Seega ei seo seletuskiri kvaliteedinõudeid vältimatult joogivee tootmisega, vaid räägib joogivee kasutamisest. Samuti märgitakse seletuskirjas, et „kui tekitatakse kahju pinna- või põhjaveekogumi osale, millega otsekohe ei kaasne kogu kogumi seisundiklassi muutust, on selline olukord käsitletav piisava tõsiduse korral keskkonnakahju ohuna, mida tuleb asuda likvideerima vältimismeetmetega keskkonnavastutuse seaduse alusel.“ Järelikult tuleb selgeks teha, kas ühe kaevu reostus võib ohustada vee kvaliteeti laiemalt ehk kas tegemist võib olla keskkonnakahju ohuga.

KeVS § 3 lg 5 järgi tuvastab keskkonnakahju ja kahju ohu Keskkonnaamet. Ka kahju tekitaja tuvastab Keskkonnaamet (KeVS § 6 lg 4). Kahju tekitaja tuvastamisel on võimalik rakendada erinevaid vältimis- ja heastamismeetmeid (KeVS 2. ja 3. jagu). Seejuures tuleb silmas pidada ka puudutatud isiku õigusi (KeVS § 23), kelleks tuleb pidada ka rikutud kaevu omanikke.

Lisaks keskkonnavastutuse seadusele käsitleb veekogu ja põhjavee kaitsmist reostamise eest [veeseadus](#) (VeeS). VeeS § 23 jj reguleerib muu hulgas ka kaitset põllumajandustootmisest pärineva reostuse eest (VeeS § 26¹). Kui reostunud vee seisund on halb või väga halb, peab vee seisundit parandama reostaja või kui reostajat pole võimalik kindlaks teha, siis riik (VeeS § 38 lg 6). Põhjaveekihi kahjustamisel on juriidilised ja füüsilised isikud kohustatud kõrvaldama tekitatud kahjustuse või selle uuesti tekkimise ohu (VeeS § 39¹ lg 1). Keskkonnaamet võib teatud juhtudel määrata kahjustust kõrvaldama kolmanda isiku. Riikliku järelevalvet VeeS nõuete täitmise üle teeb koostöös teiste ametitega Keskkonnaamet (VeeS § 39⁴ lg 1).

Kehtivad seadused annavad seega keskkonnaametnikele mitmeid võimalusi veereostusele reageerimiseks. Keskkonnaametil on kohustus kindlaks teha, kas tegemist on keskkonnakahjuga või kahju ohuga keskkonnavastutuse seaduse tähenduses või tuleb rakendada hoopis VeeS § 38 lg 6 või § 39¹. Lõpliku järelduse saab teha üksnes asjaolude uurimise tulemusena ning seejuures tuleb kaaluda kõiki võimalikke stsenaariumeid ja lahendusi.

Palun andke hiljemalt 01.08.2019 teada, kuidas kavatsete probleemi lahendada.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise